

Bescherming van uw innovaties

D. van Harte

1.	Inleiding	A2040- 3
2.	Innoveren & beschermen	A2040- 4
2.1.	Octrooirecht	A2040- 5
2.1.1.	De Nederlandse octrooiprocedure	A2040- 7
2.1.2.	De Europese octrooiprocedure	A2040- 8
2.1.3.	De PCT-octrooiprocedure	A2040- 9
2.2.	Modelrecht	A2040-10
2.3.	Merkenrecht	A2040-11
2.4.	Auteursrecht	A2040-13
3.	Onderhandelen/Dateren/Licenti ren	A2040-13
4.	Nut van octrooi-informatie	A2040-16

Bescherming van uw innovaties

Vandaag de dag is „innovatie” meer en meer in de belangstelling komen te staan. Niet alleen op het gebied van huishoudelijke producten, farmacie of communicatie, maar ook in bijvoorbeeld de procestechnologie. Innoveren moet om een marktpositie te bemachtigen, te verruimen of in stand te houden. Niet innoveren is technische stilstand, en stilstaan betekent achteruitgaan . . .

1. Inleiding

Natuurlijk ziet de praktijk er – ook in de wereld van de procestechnologie – vaak niet zo zwart-wit uit als de tekst hierboven zou kunnen suggereren. Er zijn immers nog voldoende bedrijven die het moeten hebben van massaproductiewerk, dag in dag uit hetzelfde beproefde ritueel ondergaan.

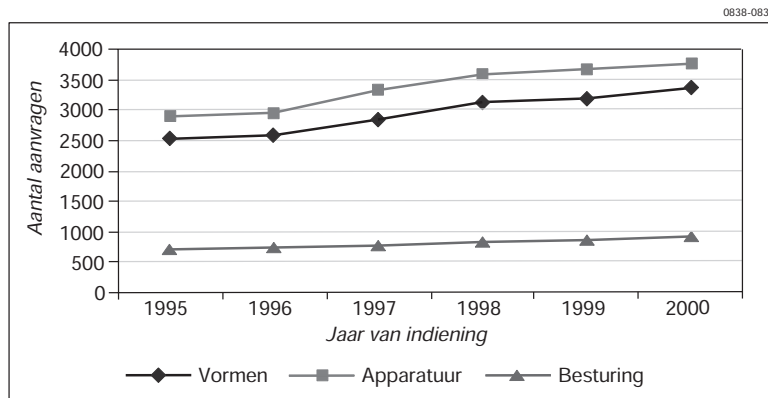
Alhoewel het lijkt alsof daarbij alleen sprake is van bekende niet-innovatieve technieken, is dat nog maar de vraag. We stemmen immers allemaal voor, als het gaat om verbetering van onze productiemethoden. En bovendien worden we hoe dan ook geconfronteerd met vernieuwingen aan producten van toeleveranciers die door ons gebruikt worden in onze eigen procesgang.

Zo wordt toch welk op het gebied van de procestechnologie het nodige „uitgevonden”. Figuur 1 geeft inzicht in de ontwikkeling van het aantal ingediende Europese octrooiaanvragen over de periode 1995 t/m 2000.

Het gaat hier uiteraard om aanvragen op het gebied van de procestechnologie, en met name op het gebied van drie kenmerkende onderdelen daaruit:

- procesvormen (bijvoorbeeld scheiden en mengen);
- procesapparatuur (bijvoorbeeld leidingen en afsluiters); en
- procesbesturing (bijvoorbeeld regelaars).

Overigens is de verzameling octrooi-publicaties vrij (en gratis) toegankelijk voor derden. Dat biedt u de mogelijkheid kennis te nemen van de technische detailbeschrijvingen van tientallen miljoenen vindingen die ooit in het verleden al zijn bedacht door de diverse uitvinders/octrooiaanvragers. U kunt zo op snelle wijze uw achtergrondkennis op elk gewenst vakgebied vergroten. En wellicht leidt het ook tot juist de „eye-opener”, waar u niet aan gedacht had. Natuurlijk krijgt u tevens inzicht in de belangrijkheid van allerlei

Figuur 1. EP-aanvragen met betrekking tot procestechnologie.

rechthebbende partijen, maar kunt u ook „naar een octrooieerbare vinding toewerken”. Om maar eens wat voordelen te noemen.

2. Innoveren & beschermen

Als u zelf aan het innoveren slaat, wilt u natuurlijk wel graag dat niet iedereen er met uw ideeën vandoor gaat. U hebt immers tijd, geld en/of moeite gestoken in het uitdokteren van de briljante oplossing voor een eerder geconstateerd probleem. Een innovatie die u wellicht grote voorsprong geeft op uw concurrenten.

Een goede gelegenheid dus om even stil te staan bij de vraag, hoe u in zo'n geval de concurrentie op afstand kunt houden.

U kunt eigendomsrechten aanvragen in het land waarin u zelf produceert, maar natuurlijk ook in de landen waar uw klanten zich bevinden of waarin uw concurrenten zijn gevestigd. De te maken keuze hangt af van een veelheid aan factoren, die per situatie verschillen. Een algemeen geldende aanbeveling is dan ook nooit mogelijk.

Een innovatie kan zich richten op een tweetal aspecten:

1. werkwijze;
2. product.

1. Werkwijze

Het kan gaan om een nieuwe werkwijze om een product te maken of te bewerken. Soms is aan zo'n eindproduct te zien wat ermee is gebeurd, en ook hoe dat doel bereikt is. In dat geval is het wellicht raadzaam de werkwijze te beschermen met een octrooirecht.

Als u aan het eindproduct echter niet meer kunt zien wat de behandeling was of hoe die heeft plaatsgevonden, kunt u wellicht maar beter afzien van octrooirechten. Die worden namelijk gepubliceerd (na maximaal 18 maanden), en u moet uw concurrent natuurlijk niet wijzer maken dan hij of zij al is.

2. Product

Het kan natuurlijk ook gaan om een product. Als u wilt voorkomen dat anderen uw product namaken of anderszins commercieel gebruiken, dan is er een aantal beschermingsmogelijkheden om uit te kiezen.

- Als het gaat om een product met nieuwe technische aspecten, dan kunt u van het *octrooirecht* gebruikmaken. Uw concurrent kan zo worden gedwongen hetzelfde technische probleem op een andere wijze op te lossen.
- Als het gaat om een (gebruiks)product met een nieuw uiterlijk, dan komt het *modelrecht* van pas. Als het uiterlijk echter direct samenhangt met de in het product aanwezige technologie, dan valt u terug op het octrooirecht. Uw concurrent mag dan wel een product bedenken en maken dat hetzelfde doel bereikt, als het er qua vormgeving maar voldoende anders uitziet.
- Als het product zelf geen directe beschermbare kenmerken in zich heeft maar u wilt het wel een onderscheidend karakter meegeven, dan is er altijd nog de mogelijkheid gebruik te maken van het *merkenrecht*. Uw concurrent moet zijn/haar product(en) dan maar op een andere onderscheidende manier op de markt zetten.
- Als het gaat om een product met een artistieke uitstraling (bijvoorbeeld een kunstobject) of om een „letterkundig of daarmee vergelijkbaar werk” (bijvoorbeeld een handleiding of een instructievideo, maar vaak ook software), dan is het *auteursrecht* van toepassing.

2.1. Octrooirecht

Algemeen

Octrooirechten hebben betrekking op technische aspecten die in een product of werkwijze aanwezig zijn (dus niet op bijvoorbeeld het soort product).

Octrooirechten zijn „territorium”-gebonden, dus alleen geldig daar waar ze zijn aangevraagd. De rechten kennen een beperkte geldigheidsduur (meestal maximaal 20 jaar).

Octrooirechten op uitvindingen van een werknemer komen in beginsel toe aan de werkgever. Er moet dan wel een zeker verband bestaan tussen het betreffende voorstel en de gebruikelijke werkzaamheden van de werknemer. Rechten op een nieuwe membraanafsluiter die is ontworpen door een researcher in dienst van een procestechnologisch bedrijf, zijn voor de werkgever. Maar een nieuw soort diode die is bedacht door een timmerman in dienst van een aannemersbedrijf, blijft logischerwijze eigendom van de timmerman.

Normaal gesproken kan een aanvrager binnen n jaar na indiening van een octrooiaanvraag, dezelfde rechten ook aanvragen in andere landen. Men kan zich daarbij beroepen op het prioriteitsrecht. Ondanks het feit dat men intussen wellicht al op de markt is verschenen met de vinding, wordt dat feit dan niet als nieuwheidsschadelijk gezien. Bij de toetsing van het voorstel in de andere landen (aan de verleningscriteria) wordt uitgegaan van de eerste oorspronkelijke indieningsdatum, en niet van de vervolgdatum.

Criteria

Voor het verkrijgen van (verdedigbare) octrooirechten moet uw voorstel voldoen aan een aantal wettelijke eisen:

- Er moet sprake zijn van absolute nieuwheid op het moment van aanvraag. U mag het dus niet alvast op de markt hebben uitgeprobeerd (verkoop/beurs), er niet over hebben gepubliceerd (media), en er niet in het openbaar over hebben gepraat (onderhandeling/lezing). De nieuwheid van een vinding wordt afgemeten aan de stand der techniek, d.w.z. alles wat tot op het moment van indiening van de octrooiaanvraag bekend en openbaar toegankelijk is. Naast uiteraard allerlei vakliteratuur en andere bekende informatiebronnen wordt daarbij met name ook gezocht in alle reeds gepubliceerde octrooi(aanvragen).
- Er moet sprake zijn van een bepaalde uitvindingshoogte, een inventieve vooruitgang. Het mag dus niet voor de vakman voor de hand liggen om juist voor de constructie te kiezen, of juist dit materiaal of de samenstelling toe te passen. Het is vaak zeer moeilijk om de inventiviteit van een vinding te beoordelen. Deze hangt af van onder meer de stand der techniek, de situatie binnen het betreffende vakgebied, en de wijze waarop er naar het geheel wordt gekeken. Kortom, een gelegenheid bij uitstek om juridische stofwolken te doen opwaaien.
- Tot slot moet er ook sprake zijn van industriële toepasbaarheid (het moet kunnen worden gemaakt, en het moet werken), en mag het niet in strijd zijn met de goede zeden en gewoonten (het moet mogen).

Gebieden

De te volgen procedure hangt sterk af van het gebied waar u uw rechten wilt hebben. Ter illustratie wordt hierna een globaal inzicht gegeven in de Nederlandse octrooiprocedure en de Europese octrooiprocedure (op dit moment geldig voor meer dan 25 landen, met een extra erkenning van een aantal Oost-Europese landen).

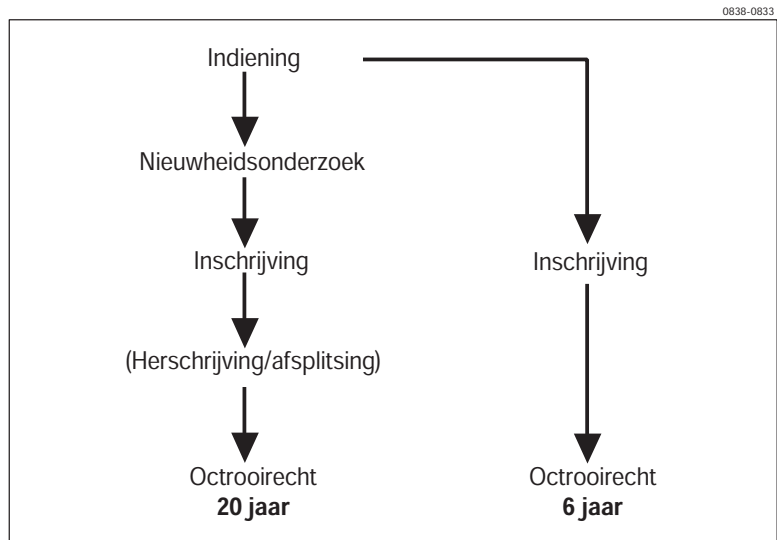
Verder wordt nog een procedure besproken tot het indienen van een „wereldwijde” octrooiaanvraag. Deze zogenaamde PCT-octrooi-procedure (PCT = Patent Cooperation Treaty) betreft in feite een administratieve tussenstap naar het wereldwijd aanvragen van octrooirechten. Het leidt dus niet tot een „werldoctrooi” (zoiets bestaat niet), maar hooguit tot octrooiaanvragen in één of meer landen of gebieden.

Internet

Belangrijke internetadressen op het gebied van octrooirecht zijn:

- <http://www.bie.minez.nl>
- <http://www.european-patent-office.org>
- <http://www.wipo.int>

2.1.1. *De Nederlandse octrooiprocedure*

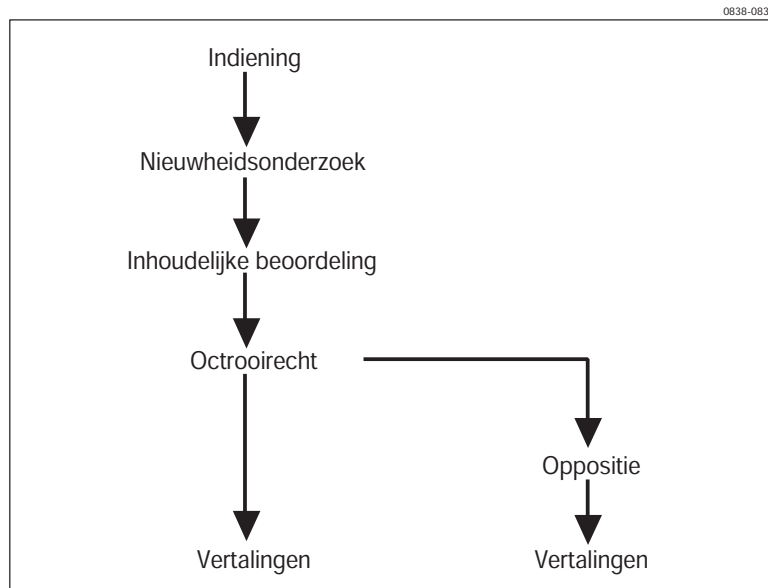
Figuur 2.

In Nederland wordt door het Bureau voor de Industriële Eigendom (Bureau I.E.) niet meer op voorhand getoetst op de wettelijke verleningscriteria (nieuwheid, inventiviteit, toepasbaarheid e.d.). De aangevraagde rechten worden verleend „tot het tegendeel is bewezen” (registratieoctrooi). Het eindoordeel over het bestaansrecht van het octrooi (het werkelijk voldoen aan de verleningseisen) ligt in handen van een rechter.

Dit is bijvoorbeeld het geval als er bezwaar wordt gemaakt door iemand die het met de verlening oneens is of als er inbreuk wordt gepleegd door derden. Ook de uitslag van een eventueel uitgevoerd nieuwheidsonderzoek heeft geen invloed op die gang van zaken. Allerlei nieuwheidsschadelijke publicaties worden daarmee wel bekend, maar zullen verlening van het recht in eerste instantie niet in de weg staan. Ze hebben natuurlijk wel hun invloed op het uiteindelijke oordeel van de rechter.

Een procedure zonder onderzoek leidt altijd tot een zesjarig recht. Met onderzoek ontstaat er automatisch een twintigjarig recht.

2.1.2. De Europese octrooiprocedure

Figuur 3.

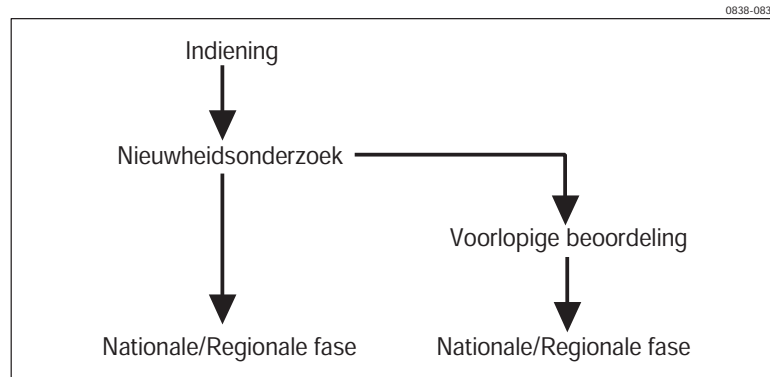
Het Europees Octrooibureau (EOB) toetst u op de genoemde wettelijke verleningseisen, voordat zij octrooirechten verleent. Bij zo'n toetsing wordt eerst achterhaald hoe de stand der techniek er uitziet (technisch inzicht), en vervolgens wordt gekeken naar de haalbaarheid van de geclaimde octrooirechten (juridische beoordeling).

Na verlening krijgen derden overigens nog de gelegenheid bij het EOB oppositie in te stellen tegen verlening van de rechten.

Als het voorstel (geheel of gedeeltelijk) voldoet aan de verleningseisen, worden octrooirechten verleend. Deze zijn voor maximaal 20 jaar geldig.

Om de verleende rechten geldend te maken in de diverse aangewezen landen, moet de aanvrager een aantal stappen nemen. Er moeten bijvoorbeeld geautoriseerde vertalingen worden ingediend in de landen waar het octrooi zou moeten gelden. Er is uiteindelijk ook geen sprake van één verleend Europees octrooirecht, maar van een bundel afzonderlijke nationale octrooirechten. Bij inbreuk moet in het desbetreffende land een rechtsprocedure worden aangespannen (per land).

2.1.3. De PCT-octrooiprocedure

Figuur 4.

Bij het indienen van een eerste octrooiaanvraag bestaat er soms nog geen vastomlijnd idee over de gebieden waar men graag octrooirechten zou willen hebben. De marktwaarde van het nieuwe product kan bijvoorbeeld nog onzeker zijn, ondanks dat een beurs of tentoonstelling al positieve reacties heeft opgeleverd. Er is immers nog altijd een verschil tussen zeggen (een lovende uitlating) en doen (een

daadwerkelijke aankoop). In dit soort gevallen kan het eerder aangehaalde prioriteitsjaar te kort blijken.

De PCT-procedure biedt dan de mogelijkheid die beslissing tot vervolgaanvragen voor langere tijd uit te stellen (tot maximaal 2,5 jaar na de oorspronkelijke indieningsdatum). Dit geeft een aanvrager de kans wat langer na te denken over wat hij nu werkelijk wil. Maar het geeft hem tegelijkertijd de mogelijkheid de concurrentie langer in het ongewisse te laten over wat er wellicht nog komt. Bovendien worden allerlei kosten die met de diverse octrooi-procedures (wereldwijd) gepaard gaan, nog wat vooruit geschoven.

De mogelijkheid bestaat zelfs een voorlopige (vrijblijvende) mening te vragen over de kansen op het uiteindelijk verkrijgen van de gevraagde octrooirechten. Dat biedt de aanvrager wellicht wat meer houvast bij het nemen van een beslissing om al dan niet door te gaan met het (wereldwijd) opstarten van allerlei octrooi-procedures.

Deze administratieve procedure wordt uitgevoerd door de World Intellectual Property Organization (WIPO).

2.2. Modelrecht

Algemeen

Modelrechten hebben betrekking op de uiterlijke verschijning van een product of werkwijze (dus niet op het soort product).

Ook modelrechten zijn gebonden aan het gebied waarvoor ze zijn aangevraagd. Bij ons in Nederland is dat minimaal de Benelux. De procedure komt dan ook voor rekening van het Benelux Bureau voor Tekeningen of Modellen.

Het Benelux-modelrecht wordt verleend voor vijf jaar en kan maximaal verlengd worden tot twintig jaar (in stappen van vijf jaar).

Modelrechten op producten die zijn bedacht door een werknemer, komen in beginsel toe aan de werkgever. Een fabrikant van huishoudelijke keuken- en aanverwante gebruiksartikelen kan zich het modelrecht toe-eigenen op een door een werknemer bedacht anders gevormd voorraadblik. Maar als dezelfde persoon een fraaigevormde fiets bedenkt, blijven modelrechten logischerwijze in zijn/haar handen.

Een aanvrager kan binnen 6 maanden na indiening van een modelrecht-aanvraag, dezelfde rechten ook aanvragen in andere landen. Men kan zich daarbij beroepen op het prioriteitsrecht. Ondanks het feit dat men intussen wellicht al op de markt is verschenen met het

product, wordt dat feit dan niet als nieuwheidsschadelijk gezien. Bij de toetsing van het voorstel in de andere landen (aan de verleningscriteria) wordt uitgegaan van de eerste oorspronkelijke indieningsdatum, en niet van de vervolgdatum.

Criteria

Voor het verkrijgen van modelrechten moet een voorstel voldoen aan een aantal wettelijke eisen:

- Ook hier moet er sprake zijn van absolute nieuwheid op het moment van aanvraag. Het mag dus niet al op de markt zijn geïntroduceerd (op welke wijze dan ook).
- Het moet gaan om een voorwerp met een gebruiksfunctie.
- Tot slot mag de vormgeving niet „inherent zijn aan het technisch innerlijk”, d.w.z. de uiterlijke verschijning mag niet afhankelijk zijn van eventueel in het product aanwezige technische aspecten.

Gebieden

De te volgen procedure hangt af van het gebied waar u uw rechten wilt hebben. Ter illustratie wordt u gewezen op de mogelijkheid tot modelrechten voor de Benelux (geldig voor Nederland, België en Luxemburg). Verder is er nog de mogelijkheid „wereldwijd” modelrechten aan te vragen voor een groot aantal landen. Dit kan via de al eerder vermelde WIPO.

Internet

Belangrijke internetadressen op het gebied van modelrecht zijn:

- <http://www.bbtm-bbdm.org>
- <http://www.wipo.int>

2.3. *Merkenrecht*

Algemeen

Merkenrechten hebben betrekking op onderscheidende kenmerken voor een product of dienst. U kunt hierbij denken aan bijvoorbeeld kleuren, slagzinnen, schrijfwijzen, logo's, symbolen, geuren, geluiden, woorden enz.

Merkenrechten zijn eveneens geldig voor het gebied waarvoor ze zijn aangevraagd. Net als bij modelrechten geldt hier de Benelux als minimumgebied. De procedure wordt uitgevoerd door het Benelux Merkenbureau.

Het Benelux-merkenrecht wordt verleend voor tien jaar en kan vervolgens onbeperkt worden verlengd (in stappen van tien jaar).

Een aanvrager kan binnen 6 maanden na indiening van een merkenrechtenaanvraag, dezelfde rechten ook aanvragen in andere landen. Men kan zich daarbij beroepen op het prioriteitsrecht. Bij de toetsing van het voorstel in de andere landen (aan de verleningscriteria) wordt dan uitgegaan van de eerste oorspronkelijke indieningsdatum, en niet van de vervolgdatum.

Criteria

Voor het verkrijgen van merkenrechten moet er worden voldaan aan een aantal wettelijke eisen:

- Er moet sprake zijn van een voldoende onderscheidend vermogen ten opzichte van reeds bekende merken (om verwarring te voorkomen).
- Het merk mag niet strijdig zijn met de goede zeden en gewoonten (het moet mogen), en het mag ook niet misleidend zijn.

Verder geldt, dat er geen sprake hoeft te zijn van absolute nieuwheid. Het merk mag dus al op de markt zijn geïntroduceerd. De eerste indiening leidt tot een recht, waarbij er wel sprake moet zijn van een handeling te goeder trouw. Een aanvraag die niet wordt ingediend door de merkvoerder, wordt daarbij in principe gezien als een indiening te kwader trouw.

Gebieden

De te volgen procedure hangt af van het gebied waar u uw rechten wilt hebben. Ter illustratie wordt u gewezen op de mogelijkheid tot merkenrechten voor de Benelux (geldig voor Nederland, België en Luxemburg), en voor de Europese Unie (op dit moment geldig voor maximaal vijftien landen). Voor deze laatste optie moet u zijn bij het Office for Harmonization in the Internal Market (OHIM). Verder is er nog de mogelijkheid „wereldwijd” merkenrechten aan te vragen voor een groot aantal landen. Dit kan via de al eerder vermelde WIPO.

Internet

Belangrijke internetadressen op het gebied van merkenrecht zijn:

- <http://www.bmb-bbm.org>
- <http://www.oami.eu.int>
- <http://www.wipo.int>

2.4. Auteursrecht

Algemeen

Auteursrechten hebben betrekking op werken van letterkunde, wetenschap of kunst („scheppingen van de menselijke geest”). U kunt hierbij denken aan bijvoorbeeld software, boeken, handleidingen, muzikale composities, instructievideo's, schilderijen, beeldhouwwerken enz.

Auteursrechten ontstaan bij het waarneembaar worden daarvan. De rechten worden dus niet door u of andere instantie verleend of uitgegeven, maar komen automatisch toe aan de bedenker ervan.

Auteursrechten gaan in van het moment van openbaarmaking van de creatie, en blijven geldig tot 70 jaar na overlijden van de schepper ervan.

Criteria

Auteursrechten worden in beginsel overal ter wereld erkend. In sommige landen is aanmelding bij een bepaalde instantie verplicht om ervoor te zorgen dat het recht daar erkend wordt.

Gebieden

Auteursrechten worden in beginsel overal ter wereld erkend. In sommige landen is aanmelding bij een bepaalde instantie verplicht om ervoor te zorgen dat het recht daar erkend wordt.

Internet

Belangrijke internetadressen op het gebied van auteursrecht zijn:

- www.auteursrecht.nl
- www.juridisch.com
- www.auteursrecht.pagina.nl

3. Onderhandelen/Dateren/Licenties

Als u iets nieuws wilt ontwikkelen op procestechnologisch vakgebied, dan kunt u dat natuurlijk helemaal zelf doen. Vooropgesteld dat alle relevante technische kennis binnen uw bedrijf aanwezig is en dat u daarnaast ook zakelijk de nodige mogelijkheden in huis hebt om de markt op juiste wijze te penetreren. In zo'n geval is het voldoende uw innovatie tegen concurrentie te beschermen via u of meer van de eerder vermelde industriële eigendomsrechten.

Toch zijn de omstandigheden niet altijd zo gunstig, getuige de volgende voorbeeldsituaties.

– *Zelf bedenken, samen innoveren, samen octrooieren*

Voor een fabrikant van pijpleidingen en bijbehorende meetaccessoires (zoals stromingsmeters e.d.) is het wellicht nog te doen om een nieuwe meter voor het bemeten van de doorstroming in leidingbochten te ontwerpen. Maar wat als dat moet gebeuren met behulp van een bepaalde polymeercombinatie, waarbij het verschil in afschuifsnelheid tussen de polymeerlagen maatgevend wordt geacht voor de langstroomsnelheid van het fluïdum door de leiding? De kans is dan heel groot dat de nodige polymeerkennis voor zo'n vergaande innovatie ontbreekt.

Het is in dat geval verstandig te gaan denken aan samenwerking met een specialistisch bedrijf op dat gebied.

Zo'n samenwerkingspartner voor de toekomst kunt u bijvoorbeeld vinden via een zoekactie op onderwerp in de octrooiliteratuur. De octrooiaanvragers op zo'n specifiek vakgebied hebben er immers geld voor over gehad om zich een (monopolie)positie te verwerven. Zij hebben er dus wellicht alle belang bij om hun positie daar mogelijk nog uit te breiden, door samen met u verder te innoveren. Aan het eind van het innovatieproces kunt u dan gezamenlijk octrooirechten aanvragen, als dat tenminste de bedoeling is.

– *Zelf bedenken, dateren, idee verkopen*

Voor een fabrikant in besturingssystemen voor processen is het gebruikelijk om via allerlei wegen te proberen de diverse procesbesturingen te optimaliseren. Er wordt hard gesleuteld aan allerlei schakelschema's, mogelijk ook worden processchema's hier en daar wat bijgeschaafd enz. Totdat u hoort van uw klanten dat een afstandsbediening in een bepaald geval wel eens gemakkelijk zou kunnen zijn. En gezien de procesomstandigheden moet die natuurlijk aan de nodige voorwaarden voldoen. Bovendien lijkt overduidelijk dat de betreffende afstandsbediening een veel groter toepassingsgebied heeft dan alleen het kleine industriële segment waarin u zich beweegt.

U kunt natuurlijk proberen zelf zo'n bedieningsaccessoire te ontwerpen, maar het is misschien raadzaam deze innovatie en alles wat daarbij hoort, in handen te geven van bijvoorbeeld een producent van afstandsbedieningen.

U moet natuurlijk gaan onderhandelen met één of meer gegadigden. Maar u vindt het eigenlijk niet zo de moeite waard om eerst zelf geld te investeren in bescherming van het idee (als dat al mogelijk is). In

zo'n geval kan een geheimhoudingsverklaring worden gebruikt. Een van tevoren door beide partijen ondertekende overeenkomst, waarin de ander verklaart „niet met het voorstel aan de haal te gaan, als hij/zij tijdens het gesprek direct aangeeft niets in het voorstel te zien”. In zo'n contract moet natuurlijk ook een gespreksonderwerp staan (daar wordt immers voor getekend). Maar wat moet u daar nou vermelden? Er moet eigenlijk alles staan, anders heeft het geen juridisch waarde. Maar dat kan natuurlijk niet (kopiëren, ongetekend retourneren, en u hebt een probleem). En als u er te weinig neerzet (bijvoorbeeld in de geschetste situatie „een besturingssysteem met afstandsbediening”) loopt u de kans dat er ongezien wordt getekend. De inhoud heeft dan immers geen directe juridische waarde, omdat de ander altijd kan beweren dat er over een heel ander soort afstandsbediening voor een volstrekt ander soort proces is gesproken). U kunt dit probleem kortsluiten door uw voorstel volledig op papier uit te werken, en het document vervolgens te laten dateren bij bijvoorbeeld een notaris. U kunt dan vervolgens het onderwerp tóch kort aanduiden (zoals hierboven), en het geheel aanvullen met het verkregen registratienummer en de daarbij behorende registratiedatum.

– *Zelf bedenken, zelf innoveren, vinding verkopen/licentiëren*

Voor een fabrikant op het gebied van industriële centrifuges zal het bedenken van bijvoorbeeld een nieuwe wijze van vaste-stofafvoer niet al te veel moeite kosten. Hij kan dan zijn marktsegment verblijden met een nog uitgebreider productassortiment en daarmee hopelijk het marktaandeel vergroten. Als het product goed aanslaat bij de klant, moet de producent mogelijk verder kijken dan alleen zijn gebruikelijke geografische markt (bijvoorbeeld Europa). Want natuurlijk wil hij het voorstel ook wel verkopen aan geïnteresseerde Amerikaanse bedrijven. Maar als hij als kleine ondernemer geen ervaring heeft in die gebieden en er organisatorisch gezien eigenlijk ook niet op ingericht is (en er zijn ook geen plannen in die richting), dan moet voor een andere oplossing worden gekozen.

Hij kan dan bijvoorbeeld zijn vinding ook in die gebieden zelf beschermen en een licentieovereenkomst afsluiten met een gegadigde. Een andere mogelijkheid is het octrooierecht in die gebieden over te laten aan de gegadigde zelf.

In zo'n licentieovereenkomst komen allerlei afspraken te staan, zoals u die met de ander overeenkomt. Er zijn daarbij nogal wat aandachtspunten die de revue passeren. Om welk soort licentie gaat het? Waar geldt de overeenkomst? Hoeveel en wanneer moet er betaald worden? Wie is verantwoordelijk voor (het verdedigen van) de

rechtspositie? Wat gebeurt er bij overdracht of faillissement? Om maar eens een paar voorbeelden te noemen.

Net als bij samenwerkingspartners kunt u eventuele licentienemers onder meer opsporen via een zoekactie op onderwerp in de octrooi-literatuur. De octrooiaanvragers op zo'n specifiek vakgebied hebben er immers geld voor over gehad om zich een (monopolie)positie te verwerven. Zij hebben er dus wellicht alle belang bij om hun marktpositie daar mogelijk nog te vergroten, door op gemakkelijke wijze en tegen een lage investering hun productassortiment uit te breiden.

Bij het afsluiten van licentieovereenkomsten zal met name ook een aantal financiële afspraken worden gemaakt over het betalen van licentievergoedingen (royalty's). De daarbij gehanteerde bedragen verschillen van geval tot geval.

- Men kan bijvoorbeeld uitgaan van een – vaak niet al te hoog – percentage van de geschatte omzet. Nadeel bij het eerstvermelde voorbeeld is, dat er wel een goede controle op de omzet mogelijk moet zijn.
- Ook kan er sprake zijn van zgn. „mile-stone payments”, waarbij vaste bedragen worden betaald als er weer een fase in het proces achter de rug is.
- Een derde mogelijkheid zijn de zgn. „lumpsums”, waarbij eenmalig een bepaald bedrag wordt uitgekeerd.

Dit zijn slechts de meestgebruikelijke opties. Natuurlijk zijn ook andere oplossingen mogelijk, zoals allerlei combinaties van de hier vermelde opties.

4. Nut van octrooi-informatie

Uit bovenstaande blijkt dat het zoeken naar specifieke informatie uit de octrooiliteratuur de nodige voordelen heeft:

- U kunt er op uitgebreide schaal gedetailleerde informatie vinden over elke gewenste technisch onderwerp.
- U kunt er namen traceren van toekomstige (samenwerkings)-partners voor gezamenlijke innovaties, mogelijke licentienemers voor uw beschermde vinding of eventuele opkopers van uw idee.
- U kunt er eventueel inzicht krijgen in trendmatige ontwikkelingen binnen bepaalde vakgebieden.

Informatie uit octrooien is snel en gemakkelijk te achterhalen via internet.

Via onder meer de website <http://nl.espacenet.com> kunt u zoekacties verrichten in tientallen miljoenen octrooi-publicaties, waarvan de meeste zelfs als volledig document opvraagbaar zijn.

Bij vragen of problemen kunt u altijd contact opnemen met het Bureau voor de Industriële Eigendom. De afdeling Publieksvoorlichting kan uw algemene vragen beantwoorden (telefonisch: (070) 398 66 99, of via e-mail: publieksvoorlichting@bie.minez.nl).

De octrooiadviseurs van de afdeling Voorlichting & Marketing kunnen uw technisch-inhoudelijke vragen e.d. beantwoorden (telefonisch: (070) 398 66 61).

Algemene achtergrondinformatie vindt u op de website van het Bureau I. E.: <http://www.bie.minez.nl>.

